
CONCLUSIONS (I)

n and similar papers at core.ac.uk

provided by Reviste

EDUARD SANJUAN

President de la Comisió d'Ètica i Defensa del Col·legi de Periodistes de Catalunya

Per començar, vull fer una breu reflexió que no per òbvia em sembla menys apropiada: «l'única manera d'aturar el caos consisteix a repetir una vegada i una altra que estem a prop de presenciar-lo. Fins i tot de participar-hi».

Amb això vull dir que els conceptes i les idees que es van presentar durant les Jornades sobre la percepció de la inseguretat i els mitjans de comunicació fan la impressió que les profundes reflexions que durant l'etapa de la transició es van realitzar en la societat civil i la política, tornen a ser absolutament necessàries.

La urgència d'una premsa independent, responsable i que no alimenti els instints més baixos de la condició humana; la urgència també d'uns cossos de seguretat que respectin amb la més absoluta pulcritud els drets humans. D'una justícia conscient del seu context històric i social però no mediatitzada per interessos bastards. Tot allò que teníem a l'abast de la mà i que ens semblava que havíem d'assolir gairebé de manera automàtica amb la irrupció de la societat democràtica, ens adonem de cop que forma part del catàleg d'idees i actituds sobre les quals cal treballar incansablement perquè siguin possibles cada dia. Aquesta és la qüestió, cal que neixin flors a cada instant. Sabent, però, que cal plantar, abonar i regar a cada instant.

D'aquí, crec jo, la importància d'aquestes jornades. El Col·legi de Periodistes de Catalunya disposa d'un esplèndid *Codi deontològic*, d'una *Guia de comportament responsable per a l'exercici de la professió periodística*, que si s'apliqués rigorosament, contribuiria decisivament a l'evolució i maduresa del consumidor d'informació.

Poso a continuació quatre exemples de l'articulat del *Codi deontològic dels periodistes* per tal que en veieu la dificultat:

- a) Art. 2. Difondre únicament informacions fonamentades, evitant en tot cas afirmacions o dades imprecises i sense base suficient que puguin lesionar o menysprear la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit injustificat a institucions i entitats públiques i privades, així com la utilització d'expressions o qualificatius injuriosos.

b) Art. 9. Respectar el dret de les persones a la seva pròpia intimitat i imatge, especialment en situacions de vulnerabilitat i malaltia i en casos o esdeveniments que generin situacions d'aflicció o dolor, evitant la intromissió gratuïta i les especulacions innecessàries sobre els seus sentiments i circumstàncies, especialment quan les persones afectades ho explicitin.

c) Art. 10. Observar escrupolosament el principi de presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a causes o procediments penals en curs.

d) Art. 11. Tractar amb especial cura tota informació que afecti menors, evitant difondre la seva identificació quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi), testimonis o inculpats en causes criminals, sobretot en assumptes d'especial transcendència social, com és el cas dels delictes sexuals. També s'evitarà identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

Bé, la distància entre la realitat d'avui en dia a molts mitjans de comunicació o a molts programes i aquesta declaració de principis és prou notable.

Què ens toca fer al Col·legi de Periodistes i a la seva Comissió de Defensa i Ètica Professional, Comissió que tinc l'honor de presidir en aquest moment? Doncs invocar aquest Codi una i altra vegada. Ens en sortim? No, és evident. Però no tenim més remei que tornar a invocar-lo per tal que les defenses sobre les quals se sustenta la necessària ètica professional no s'enfonsin definitivament.

És poc, ens preguntem tothom? Probablement, però no ens queda més remei que seguir tossudament per aquest camí.

I sí, des del Col·legi de Periodistes haig de dir que els mitjans de comunicació creen alarma social i la justícia se'n ressent, es desboca. Es tracta un cas d'agressió com si fos un delicte competència del Tribunal de la Haia o elevem a la categoria d'estat d'excepció el robatori i l'agressió a quatre cases rurals o cases d'alt estànding. I tornem a tractar certs drames humans des de la visió predemocràtica i morbosa que ens oferien diaris com *El Caso* o *el Porqué*.

Però és una tendència que afecta els mitjans de comunicació en molts altres àmbits que consisteix a convertir la informació en un espectacle truculent o si més no exagerat fora de context real.

Potser hauríem d'anar més al fons i preguntar-nos el perquè de tanta audiència i predicament de la desgràcia aliena i de la tragèdia que tot ho disloca en un temps en què busquem antigues seguretats que se'ns van diluint a poc a poc.

Però bé, jo diria que hi ha casos i casos i, al costat d'exemples detestables al cent per cent, n'hi ha d'altres dins el panorama de la comunicació en què el rigor, la prudència i la contextualització solen predominar.

El Col·legi de Periodistes no només denuncia les pràctiques abusives contra periodistes, sinó també les de certs mitjans de comunicació contra persones i institucions o també el fet de convertir en un espectacle de circ amplificat esdeveniments de dubtosa transcendència social.

Per això, m'agradaria com a idea final, deixar clar que estem al bell mig d'una societat cada cop més complexa, imprevisible i difícil d'entendre, d'etiquetar, de reglamentar... L'explosió d'instruments de comunicació a l'abast de tothom i de

repercussió a gran escala ens obliga a crear els instruments adequats en una societat democràtica en constant transformació. Són també noves eines deontològiques, noves eines policials i jurídiques i sobretot noves eines socials en la defensa dels valors i drets humans fonamentals.